

Jaarverslag 2017 Vereniging Vrienden van de Grote of St.-Bavokerk te Haarlem

Bestuur

Het bestuur bestond in het verslagjaar, tot aan de Algemene Ledenvergadering in april, uit de volgende leden: Jean Laurey, voorzitter, Penny Sandford, vice-voorzitter en voorzitter van de werkgroep rondleiders, Marjan van Houten secretaris en ledenadministratie, Jack de Groot, penningmeester, John Weijers, bouwkundige zaken en Maarten Brock, externe betrekkingen en communicatie. De laatste trad in de ALV af als bestuurslid. In het verenigingsjaar werd de vacature nog niet opgevuld.

Het bestuur kwam in het verslagjaar viermaal bijeen. Onderwerpen waren onder meer, naast de gebruikelijke bestuurszaken:

- de voorbereidingen van de bijzondere tentoonstelling “Waterbazen” die op 19 juni werd geopend;
- de akte van schenking van een aanzienlijk bedrag vanuit de erfenis van mevrouw Wuhl;
- inventarisatie van alle elementen in en om het Koor, die in aanmerking komen voor restauratie;
- de mogelijkheid een demonstratiemodel van een carillon te (laten) maken;
- diverse op handen zijnde publicaties, zoals over het Christian Müllerorgel en over de bouwsculpturen in de Bavo.

Het bestuur overweegt het instellen van een redactiecommissie, zoals deze in het verleden ook bestond binnen de vereniging. Ook is onderzocht of een herdruk mogelijk is van de uitverkochte Bavo-deeltjes. Dit onderzoek is nog niet afgerond.

Algemene Ledenvergadering 2017

Tijdens de Algemene Ledenvergadering van 19 april in de Waalse Kerk trad Maarten Brock na ruim 25 jaar, af als bestuurslid. Maarten werd in een speech van de voorzitter heel hartelijk dank gezegd voor zijn jarenlange inzet als bestuurslid en voor zijn werk aan de vele publicaties van de vereniging en de verschenen Bavo-kronieken en Bavo-brieven.

De penningmeester van de vereniging legde in het financieel verslag, namens het bestuur, verantwoording af.

Leden

Bij aanvang van het verslagjaar had de vereniging 1424 leden. In de loop van het jaar beëindigden 92 leden hun lidmaatschap, hetzij door opzeggen, door overlijden, door verhuizing zonder adreswijziging door te geven, of door het niet betalen van de contributie (na drie betalingsherinneringen). De vereniging kon 79 nieuwe leden verwelkomen, waarvan drie voormalige leden die te kennen gaven toch lid te willen blijven door alsnog hun contributie van voorgaande jaren te voldoen. Per 31 december telde de vereniging dus 1411 leden. De nieuwe leden van 2017 kregen in juni op uitnodiging van het bestuur een bijzondere rondleiding door de kerk – naar keuze naar de lage zolders of de ruimten van de kerk die normaal gesproken niet voor het publiek geopend zijn. 44 leden (inclusief een aantal introduc e(s)) maakten van deze uitnodiging gebruik.

Rondleidingen en rondleiders

In het voorjaar bereikte ons het overlijdensbericht van Piet Graaff. Hij was van 1982 tot 2010

rondleider. Door zijn deskundigheid en bijzondere optreden wist hij vele Haarlemmers de schoonheid van hun kerk laten ontdekken.

Twee rondleidsters - Fanda van der Steenstraten en Tine van der Krogt - hebben dit jaar afscheid genomen. Ook Thijs van Bruggen nam afscheid nadat hij gedurende 14 jaar het inroosteren van de rondleiders coördineerde. Het bestuur is dankbaar voor de jarenlange inzet van deze vrijwilligers maar heeft ook begrip voor hun besluit. Aan alle goede dingen komt een eind.

Afgelopen juni zijn twee RIO's (rondleiders in opleiding) met hun mentor enthousiast van start gegaan. *Goed rondleiden is een vak* was de titel van een artikel in de *NRC* (17-12-2017). Dat vinden wij ook en dat verklaart waarom wij kandidaat rondleiders 9 maanden lang "meenemen".

Eén RIO heeft zich teruggetrokken maar Nel Vreugdenhil zal over niet al te lange tijd volleerd zijn.

De werkgroep rondleiders kwam in het verslagjaar vier keer in vergadering bijeen. In het kader van kennisoverdracht sprak rondleider Henk Kaan over zijn bezoek aan de hoge zolders samen met architect Henk van Kempen die veel wist te vertellen over de grote restauratie van 1981-85. Een tweede onderwerp was de levensgeschiedenis van Johannes Coelombie wiens graf te vinden is in het koor. Tijdens een andere vergadering was Wim de Jong uitgenodigd om te vertellen over zijn onderzoek naar de wapens in het koor en die van de heren van Brederode in het bijzonder. Met een power point presentatie en een prachtig vormgegeven boekje heeft Wim uitleg gegeven over de vraag waarom deze wapens hier hangen, waarom in deze volgorde en sinds wanneer. Op 22 juni kwamen de rondleiders bijeen voor een lezing van mevrouw E. den Hartog, docent aan de Universiteit van Leiden. Zij gaf een boeiend exposé over de sculpturen in de Bavo, een onderwerp waarover een publicatie van haar hand zal verschijnen.

In augustus ging de werkgroep op excursie naar Dordrecht. Zowel de boottocht vanaf Rotterdam en die door grachten en rivieren van Dordrecht als de wandeling door de stad en het bezoek aan de Grote Kerk (inclusief de toren) waren zeer geslaagd. Het was een prima besteding van onze "fooiënpot"!

Bavodag

Op 7 oktober, de eerste zaterdag ná 1 oktober, vond de traditionele Bavodag plaats, de eerste zaterdag in oktober, de naamdag van Sint-Bavo. De dag werd geopend met carillonspel door Rien Donkersloot en na het welkomstwoord van de voorzitter vonden diverse optredens plaats, zoals het orgelconcert van Christiaan de Vries, het Fagotorkest Haarlemmerhout onder leiding van Leendert Booyens, het pianoduo Amacord en van de Oude Bavo Cantorij onder leiding van Anton Pauw. Ook het houten model van de Bavotoren van Theo Paradijs kon zich op grote belangstelling verheugen. De slingerproef van Foucault blijft eveneens een publiekstrekker. Nieuw was de doorlopende vertoning van de 10 minuten durende video over het carillon in de recent gerestaureerde Heilige Geestkapel.

Open Monumentendagen

Op 9 en 10 september vonden de nationale Open Monumentendagen plaats. Landelijk zijn meer dan vierduizend monumenten gratis toegankelijk, waaronder de Bavo. Op beide dagen verzorgden rondleiders gratis torenbeklimmingen, waarvoor vooraf via de website van de vereniging gereserveerd kon worden. Hiervan werd gretig gebruik gemaakt. Dankzij een aantal no-shows

konden teleurgestelde bezoekers, die hiervan niet op de hoogte waren, toch mee naar boven. Een goed alternatief voor velen was de mogelijkheid van een bezoek aan het orgel, met toelichting door Anton Pauw.

De optredens van koren in de gelijktijdig met de Monumentendagen georganiseerde manifestatie

Korenlint verliep goed (op één uitzondering na). Dat was mede dankzij de aanwezigheid van het aanmeldpunt van Korenlint in de Bavo, waardoor er korte communicatielijnen waren.

Vriendenavond

Op vrijdag 16 juni vond de (in principe) jaarlijkse Vriendenavond plaats. De aanwezigen kregen de gelegenheid de tentoonstelling "Waterbazen" te bezichtigen, die op 19 juni officieel geopend zou worden. Ook werd er uitleg gegeven over de renovatie van de Heilige Geestkapel. Jos van der Kooy bespeelde het orgel. De belangstelling voor deze avond viel enigszins tegen.

Projecten uitgevoerd met financiële ondersteuning door de Vrienden

De tegeltjes in de consistorie en de hal van de entree Oude Groenmarkt 23 werden hersteld en geconserveerd. De tegels waren aangetast door optrekkend zout. De werkzaamheden werden uitgevoerd door restauratieatelier Overhoff.

Ook de restauratie van de Heilige Geestkapel werd door de Vrienden gefinancierd. Tijdens de inventarisatie ten behoeve van die restauratie werd asbest ontdekt. De verwijdering daarvan begon op 7 februari en op 28 maart kon de kapel na restauratie opgeleverd worden. Daarmee is de kapel toegankelijk voor publiek. Een bijzonder element is de mogelijkheid een beeldscherm te plaatsen waarop video-producties kunnen worden vertoond. Hiervan werd tijdens de Bavodag en de Open Monumentendagen gebruik gemaakt door de vertoning van de carillon-video.

Het koororgel werd door orgelbouwer Flentrop van een nieuw klavier voorzien, tot grote tevredenheid van de vele bespelers ervan.

De "Drie Scheepjes" werden onder leiding van restaurateurs van het Rijksmuseum afgestoft en zijn nu weer in volle glorie en kleuren te bewonderen.

De verlichting ten behoeve van de zolderrondleidingen werd verbeterd door één van onze vele vrijwilligers.

De volgende projecten zijn begonnen of worden nu voorbereid:

- een meerjarenplanning voor het koor;
- verbetering van de verlichting van de kerk;
- een bijdrage aan de verbetering van de geluidsinstallatie;
- de inrichting van een "expositieruimte" bij de voet van de toren in het noord-transept.

Bijzondere evenementen

Waterbazen (19 juni – 18 september)

Nederland kent een rijke historie en grote expertise op het gebied van watermanagement. Waterveiligheid is een thema dat van dagelijks belang is voor de bewoners van Nederland. Het onderwerp verdient meer aandacht dan nu het geval is. Daarom werd besloten een tentoonstelling

in te richten aan de hand van twaalf thema's. Bezoekers werden meegenomen door het verleden, het heden en de toekomst van de waterveiligheid in Nederland. De directe aanleiding voor de tentoonstelling was de restauratie van het marmeren grafmonument van Brunings en Conrad, grondleggers van Rijkswaterstaat. Op initiatief van de Vrienden richtte Rijkswaterstaat de tentoonstelling in, met medewerking van het Hoogheemraadschap Rijnland, het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en het Cruquiusmuseum.

Afscheid Jos van der Kooy (10 oktober)

Op dinsdag 10 oktober nam Jos van der Kooy tijdens een concert afscheid wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Het gemeentebestuur van Haarlem heeft besloten geen nieuwe stadsorganist aan te stellen. Anton Pauw is vanaf nu de enige. Daarmee komt er meer gelegenheid voor gastspelers op de orgels in de Bavo.

Jan Pieterszoon Sweelinck orgel concours (finale 15 oktober)

Op deze dag vond de finale plaats van het prestigieuze tweejaarlijkse internationale orgelconcours in zijn 6^e editie. De organiserende stichting uit Amsterdam heeft de Vrienden van de Bavo gevraagd dit concours mede te organiseren in de Bavo.

De jury bestond uit James David Christie, voorzitter (VS), Cristina García Banegas (Uruguay), Matteo Imbruno (Nederland), Jos van der Kooy (Nederland), Anton Pauw (Nederland), Theo Visser (Nederland) en Sietze de Vries (Nederland).

De eerste prijs werd gewonnen door Peter van der Zwaag. De tweede prijs ging naar de Japanse Mari Fukumoto en de derde prijs ging naar Laurens de Man. De overige vier finalisten waren Gerwin Hoekstra, Nathan Mondry uit de Verenigde Staten, Willeke Smits en Giovanni Petrone uit Italië.

Bilderdijklezing (15 december)

De Bilderdijkstichting organiseerde de zesde, tweejaarlijkse Bilderdijklezing in een ijskoude kerk.

Deze lezing, getiteld "Het geheim van de klare lijn" werd uitgesproken door illustrator, striptekenaar, grafisch vormgever en architect Joost Swarte.